

ת"פ 30246/08/13 - מדינת ישראל נגד פרוטוקול שרותי משרד 1993 בע"מ

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ת"פ 30246-08-13 מדינת ישראל נ' פרוטוקול שרותי משרד 1993 בע"מ
בפני כבוד השופט דניאל גולדברג

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

פרוטוקול שרותי משרד 1993 בע"מ

הנאשמים

הכרעת דין

1. בהתאם לסעיף 182 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, אני מודיע כי החלטתי לזכות את הנאשמת מן האישום השישי שבכתב האישום.

כתב האישום

2. בכתב האישום בתיק זה הואשמה הנאשמת, חברת פרוטוקול שירותי משרד 1993 בע"מ, בכך שמסרה לעובדת שהעסיקה, גב' רעות אוזן, תלושי שכר לחודשים יוני 2009 ויולי 2009, אשר לא כללו תעריף שעתי, מספר ימי עבודה, מספר שעות עבודה ופירוט ימי חופשה שניתנו בחודשים אלה ויתרת חופשה, ובכך ביצעה עבירה לפי סעיף 25ב(א)(2) לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958.

3. האישום הנ"ל היה "אישום מס. 6" בכתב האישום. אישומים 1-5 בכתב האישום נגעו לעובד אחר שהנאשמת העסיקה בשם זאודו זגייה. באותם אישומים יוחסו לנאשמת עבירות של אי מסירת אישור תקין בכתב בדבר תחילתם וסיומם של יחסי עובד מעביד בסיום העבודה לפי סעיף 8 לחוק הודעה מוקדמת לפיטורים ולהתפטרות, התשס"א-2001, אי תשלום שכר מינימום בניגוד לחוק שכר מינימום, תשמ"ז-1988, אי מסירת תלושי שכר בניגוד לסעיף 25ב(א)(1) לחוק הגנת השכר, אי ניהול פנקס חופשה שנתית בניגוד לסעיף 28(ב) לחוק חופשה שנתית ואי מתן חופשה שנתית בניגוד לסעיף 28(א) לחוק חופשה שנתית. למנהל הנאשמת מר דורון כהן יוחסו עבירות של אחריות מנהל לכל האישומים האמורים (אישומים 1-5).

4. לאחר סיום פרשת התביעה הסכימה המאשימה לזיכוי הנאשמים מהאישום בעניין אי תשלום שכר מינימום לזאודו זגייה, ולאחר שמיעת פרשת ההגנה הסכימה המאשימה לזיכוי הנאשמים מיתר האישומים שנגעו

לעובד זאודו זגיה.

5. בהתאם לכך, הנאשמים זוכו מאישומים 1-5 בכתב האישום, ונותרה להכרעת בית הדין המחלוקת בעניין אישום מס. 6, על פיו מואשמת הנאשמת בלבד.

תשובת הנאשמת לאישום השישי

6. בישיבת ההקראה התייצב היועץ המשפטי של הנאשמת, עו"ד ניסן כספי, והודיע כך:

"כתב האישום שלנו כולל 6 סעיפי אישום. 5 בגין זרדוב זדייה ו1 בגין רעות אוזן. אני מראה חומר רב של רעות אוזן וחומר מועט של זדייה זאודו. זאודו צורף באופן מלאכותי, הוא קבלן משנה מתרגם בעל פה כפרילנסר, שהגיש תביעה לבית הדין בתל-אביב כנגד הנאשמת. בית הדין בתל-אביב קבע כך. הוצע לזאודו לעבוד כשכיר או כפרילנסר, והא בחר לעבוד כפרילנסר. אני אומר שאין יחסי עובד ומעביד בכלל. זה בכלל חומר שלא היה בפני ב"כ המאשימה. אני הצעתי להם לראות אולי יש מקום להוריד את כל האישום האלה ואז בכלל לא היה מוגש התיק בעניין של רעות אוזן. מדובר במתמללת קלטות היא בעצמה אמרה בתלונתה שלגבי שכר "סוכם שאני אשולם לפי הספק של מילים ולא לפי שעות 0.06 ₪ למילה". היא עבדה במשך חודש וחצי עזבה ללא הודעה. השכר שלה נקבע לפי תוצרת. אני אוכיח שהמחיר הזה של אגורה ושישים למילה זה יותר משכר מינימום... זה לא המקום להגיש כתב אישום, אני מבקש שב"כ המאשימה יראו את החומר שנוגע לזאודו הוא נחקר נגדית, נקבע כי אין יחסי עובד מעביד ועקב כך נסגר התיק בפשרה. אני יכול להראות את התיק אולי זה יכול לחסוך את הכל".

7. בהמשך הדיון ביקש עו"ד כספי לדחות את ההקראה, וכפי הנראה בית הדין דחה בקשה זו ועו"ד כספי הודיע כי בנוגע לאישום השישי כלל העובדות שנטענו בכתב האישום מוכחות.

8. עם תחילת שלב ההוכחות הודיע ב"כ הנאשמים כי הוא מבקש להעלות טענות מקדמיות, אך אין הוא מבקש הכרעה בהן וכי יטען אותן בסיכומים, לאור הערת בית הדין (פרוטוקול עמ' 11.9.14).

הטענות המקדמיות

9. הנאשמת מעלה שלוש טענות מקדמיות:

א. טענה לחקירה רשלנית.

ב. טענה לאכיפה בררנית.

ג. הגנה מן הצדק.

10. הטענה לחקירה רשלנית: לשיטת הנאשמת, יש לזכותה חקירה רשלנית שבוצעה על ידי חוקרת המאשימה הגב' ענבר אליאסי. לטענת הנאשמת החוקרת התעלמה מטענות הנאשמת בדבר תשלום לעובדת אוזן לפי תפוקה ולא לפי יחידת זמן, והסברי הנאשמת כי בתנאים של העסקת עובד לפי תפוקה אין אפשרות לרשום תעריף שעות, ימי עבודה ושעות עבודה בתלוש השכר. הנאשמת טוענת כי הוכיחה התייחסות מזלזלת מצידה של גב' אליאסי לטענותיה העובדתיות והמשפטיות של הנאשמת, שפורטו במכתבים של הנאשמת לחוקרת (מוצגים נ/4 ו-נ/3). לעניין זה מפנה הנאשמת לדברי העדה בחקירתה הנגדית מהם עולה כי היא התייחסה לטענות הנאשמת כאל "סיפורים", וכלל לא בדקה את טענות הנאשמת בדבר אי תחולת חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1958, על הנאשמת, בהתאם להוראת סעיף 30(א)(6) לחוק שעל פיה החוק אינו חל על מעסיק שאין לו כל יכולת לפקח על שעות העבודה והמנוחה של העובד. הנאשמת טוענת שהחוקרת "סימנה מטרה" - הגשת כתב אישום נגד הנאשמת ועל כן לא עניינו אותה טענות הנאשמת.

11. הנאשמת טוענת כי הוכח שחקירתו של החוק הרצל אלון, שחקר את העובדות שקשורות לעובד זאודו זגייה, הייתה מגמתית ואף זדונית, ולא בכדי חזרה בה הנאשמת מהאישומים בעניין אותו עובד. הנאשמת הסבירה שהיא לא מרחיבה בעניין זה מאחר שהמאשימה חזרה בה מאישומים אלה. עם זאת לטענת הנאשמת, יש בכך כדי להשליך לעניין טענות הנאשמת לאכיפה בברנית בקשר לאישום מס. 6, נשוא הכרעת דין זו.

12. הטענה לאכיפה בברנית: הנאשמת טוענת כי על פי ההנחיות המדריכות את רשויות האכיפה, בגין עבירה ראשונה אין מגישים כתב אישום אלא ניתנת אזהרה. אלא שבעניינו משעמדה הנאשמת על טענתה כי כאשר היא מעסיקה עובד לפי תפוקה אין לה כל פיקוח על שעות עבודתו, גמרה המאשימה אומר להעמיד את הנאשמת לדין בגין עבירה ראשונה זו, ועל כן צירפה באופן מלאכותי לחקירה בעניין של רעות אוזן, שהתקיימה בשנת 2010, חקירה נוספת בעניינו של זאודו זגייה וקיימה חקירה זו בשנים 2012-13. כאשר היה בידי המאשימה תיק חקירה נוסף, יכלה להתעלם מההנחיה בדבר מתן אזהרה בלבד בגין עבירה ראשונה. התיק בעניינו של זאודו זגייה היה חסר בסיס אך הוא נועד לשמש הכשר למאשימה להגיש נגד הנאשמת כתב אישום בעניין של גב' אוזן.

האם יש לזכות את הנאשמת על יסוד הטענות המקדמיות?

13. בית הדין עיין בטענותיה המקדמיות של הנאשמת ובתשובות המאשימה מיום 25.5.17, ומחליט שאין בטענות אלה כדי להצדיק זיכוי הנאשמת ללא בירור האישום לגופו.

14. אשר לטענה בדבר חקירה רשלנית של החוקרת אליאסי - גם אם גב' אליאסי שגתה באיפיון טענות הנאשמת כ"סיפורים", אין בכך כדי ללמד על כך חקירתה הייתה רשלנית. טענות הנאשמת הן במהותן טענות משפטיות ומי שאמור ליתן עליהן את הדעת הינו התובע ולא החוקר. מקובלת על בית הדין תשובת המאשימה שהנאשמת לא הצביעה על עובדות שלא נאספו על ידי גב' אליאסי ואשר היו רלוונטיות להכרעה המשפטית בדבר ביצועה של עבירה.

15. אשר לטענה בדבר אכיפה בברנית - מקובלת על בית הדין תשובת המאשימה לפיה לא הוכחה אכיפה בברנית. לא הוכח כי המאשימה לא איפשרה לנאשמת להמיר את האישום באזהרה בהתאם למדיניותה, ואף לא הוכחה הטענה כי האישום בעניינה של גב' אוזן הוסף באופן מלאכותי כדי להצדיק הגשת כתב אישום בעניינו של זאודו זגייה.

16. הטענה להגנה מן הצדק: בית הדין לא שוכנע כי עניינו הוא מהמקרים החריגים שבהם ניתן לומר שהתנהלות רשויות החקירה והתביעה היא שערורייתית. הואיל והמאשימה הסכימה לזיכוי הנאשמים מהאישומים 1-5 שבעניינו של זאודו זגייה, אין מקום לכך שבית הדין יזקק לטענה לפיה המדובר בחקירה "זדונית", מה גם שטענות אלו לא פורטו דין בסיכומי הנאשמת, מעבר לטענה בדבר אי בדיקת טענות של הנאשמת על ידי אחד החוקרים וקיום שיחה של החוקר עם מר זגייה לפני המשפט בה הציג לעד שאלות שלא נשאלו על ידו בחקירה. בית הדין לא שוכנע כי יש לקבל את טענת הנאשמת כי ה"חקירה הזדונית" בעניינו של זגייה משליכה על האישום בעניינה של גב' און.

בירור האישום השישי לגופו

17. לפיכך נעבור לדון באישום השישי לגופו, שכזכור עניינו מסירת תלושי שכר לחודשים 6-7/2009 שאינם כוללים תעריף שעותי, מספר ימי עבודה, מספר שעות עבודה ונתונים לגבי חופשה.

18. ניתוח היסוד העובדתי והיסוד הנפשי של העבירה הינו כדלהלן:

19. אשר ליסוד העובדתי, נדרשים הרכיבים הבאים:

א. מסירת תלוש לעובד.

ב. אי הכללה של פרט.

ג. אי ההכללה של הפרט היא בניגוד לסעיף 24(ב) לחוק הגנת השכר.

20. אשר ליסוד הנפשי: בניגוד לעבירה לפי סעיף 25ב(א)(1) לחוק הגנת השכר שעניינה אי מסירת תלושים, לגביה נקבע כי היא מסוג אחריות קפידה, העבירה נשוא כתב האישום לפי סעיף 25ב(א)(2) לחוק הגנת שכר, שעניינה מסירת תלוש שאינו כולל פרטים שיש לפרטם על פי סעיף 24(ב) לחוק, היא עבירה רגילה הדורשת מחשבה פלילית (סעיף 19 לחוק העונשין, תשל"ז-1977).

היסוד העובדתי

21. אין למעשה מחלוקת כי הנאשמת מסרה לגב' און את תלושי השכר לחודשים 6-7/09 שלא היה מצוין בהם תעריף שעותי, מספר ימי עבודה, מספר שעות עבודה או נתוני חופשה.

22. החוקרת אליאסי העידה כי בדקה את התלושים שהגב' און קיבלה בגין חודשים 6-7/09 ושלחה לנאשמת מכתב בו ציינה כי קיימים ליקויים בתלושים אלה, וכי בדעתה לקיים ביקורת לבדיקת תיקון הליקויים. גב' אליאסי העידה כי לאחר מכתב ההתראה היא גילתה בביקורת שערך שהתלוש לחודש 7/09 תוקן כך שהוספה צבירת ימי חופשה, תעריף יום חופשה והתשלום בגינו, אך לא תוקנו הליקויים של אי ציון תעריף שעה, אי ציון מספר ימי עבודה ואי ציון מספר שעות עבודה.

23. בהתאם לכך נראה כי הנאשמת תיקנה את הליקוי בעניין החופשה ואין מקום להרשיעה בגין אי הכללת נתוני חופשה בתלושים, שכן בעקבות הביקורת הנאשמת מסרה לגב' און תלושים שכוללים את הפירוט הנדרש בעניין

יתרת ימי חופשה.

24. נבחן איפוא האם מתקיים היסוד העובדתי של העבירה בנוגע לתעריף השעה. בעניין זה מקובלת על בית הדין עמדת הנאשמת כי כאשר עובד מועסק על פי תפוקה ואין לו תעריף שעה, סעיף 24(ב) אינו מחייב ציון תעריף שעה בתלוש. בהתאם לכך, לא מתמלא היסוד העובדתי לפיו נדרש שאי ההכללה של הפרט יהיה "בניגוד לסעיף 24(ב)". לפיכך יש לזכות את הנאשמת מן האישום של אי ציון תעריף השעה בתלושים של גב' אוזן לחודשים 6-7/09.

25. באשר לאי ציון שעות העבודה, מתעוררת השאלה אם סעיף 24(ב) לחוק הגנת השכר מחייב הכללת מספר שעות העבודה של מי שמועסק על פי תפוקה? השאלה אינה פשוטה. מחד גיסא, סעיף 10 לחוק הגנת השכר מכיר בהעסקה לפי תוצרת כצורת העסקה לגיטימית. לכאורה, יש מקום לפרש את החובה לציין בתלוש השכר את שעות העבודה כחלה על עובדים שגמול עבודתם משולם על בסיס שעות או על בסיס יחידת זמן (יום, חודש). מאידך גיסא, פרשנות חוק הגנת השכר כחלק ממדיניות חקיקתית הרמונית, מחייבת שקילת מטרת חוק שעות עבודה ומנוחה - להגביל את שעות העבודה של העובד - ולפרש את חוק הגנת השכר גם לאורה. לפי פרשנות זו, יש להסיק כי החובה לכלול בתלוש השכר מספר שעות עבודה חלה גם על מי שמועסק על פי תפוקה, שכן גם לעובד כזה דרוש הכלי שיאפשר לו לעקוב אחר שעות העסקתו, למרות שהן אינן קובעות את גובה השתכרותו.

26. נראית לבית הדין הפרשנות השנייה - קרי: שיש לפרש את החובה לכלול בתלוש השכר של עובד את שעות העבודה, כחובה שחלה גם על עובדים שתמורת עבודתם משולמת לפי יחידת זמן. הסיבה לכך היא שמטרת ציון פרטי ההעסקה בתלוש נועדו לאפשר לעובד לעקוב אחר זכויותיו, לרבות אי העסקתו בשעות העולות על המותר לפי חוק שעות עבודה ומנוחה.

27. הוא הדין באשר לימי העבודה - יש לפרש את החובה לכלול בתלוש השכר של עובד מספר ימי עבודה כחלה גם על עובד שמועסק לפי תפוקה. זאת מאחר שמספר ימי העבודה הינו נתון רלוונטי לחישוב זכויות נלוות שונות גם עבור עובד ששכרו משולם לפי תפוקה (למשל - זכויות שקשורות לוותק כמו דמי מחלה, דמי הבראה, דמי חופשה).

28. בית הדין מודע לכך שהקביעה באשר לחובה לכלול בתלוש השכר של עובד לפי תפוקה את שעות העבודה ואת מספר ימי העבודה, מותירה בעיות מעשיות רבות בלתי פתורות: כיצד מעסיק ינהל מעקב על ימי ושעות עבודה של עובד לפי תפוקה בנסיבות שבהן העבודה יכולה להתבצע מחוץ לחצרי המעסיק ואף בבית העובד? ניתן להתרשם כי נושאים חשובים נוספים בקשר להחלת משפט העבודה המגן על עובדים מסוג זה טרם הוסדרו למרות הוראות חקיקתיות מחייבות. כך למשל, סעיף 18 לחוק שכר מינימום, תשמ"ז-1987 מחייבות התקנת תקנות בדבר תשלום שכר מינימום לעובד ששכרו אינו משתלם על בסיס של חודש, יום או שעה, ודרכי חישובו, אך תקנות כאלה טרם הותקנו.

29. למרות זאת, בית הדין מעדיף קביעה לפיה סעיף 24(ב) מחייב מעסיק של עובד לפי תפוקה לציין בתלושי השכר של העובד את שעות וימי עבודתו, למרות הקשיים המעשיים הנובעים מקביעה זו, על פני תוצאה שעל פיה חובה כאמור לא תחול, שכן נראה שמטרת המחוקק בתיקון 24 לחוק הגנת השכר הייתה להגן גם על עובדים לפי תפוקה.

30. לפיכך, בכל הנוגע לאי ציון מספר שעות העבודה ומספר ימי העבודה, להבדיל מתעריף השעה, המאשימה הוכיחה את התקיימות היסוד העובדתי של העבירה.

היסוד הנפשי

31. כאמור לעיל, נדרשת מחשבה פלילית, המוגדרת לפי 20(א) לחוק העונשין כ"מודעות לטיב המעשה, לקיום הנסיבות ולאפשרות הגרימה לתוצאה....".
32. בהתאם לכך, על המאשימה להוכיח מעל לספק סביר שהנאשמת הייתה מודעת לכל היסודות העובדתיים של העבירה.
33. אחד מהיסודות העובדתיים של העבירה, כאמור לעיל, הינו שאי הכללת הפרט בתלוש של העובד יהיה "בניגוד לסעיף 24(ב)".
34. בית הדין סבור כי לנאשמת לא הייתה מודעות לכך שאי הכללת שעות העבודה וימי העבודה של גב' און בתלוש השכר הייתה בניגוד לסעיף 24(ב) לחוק הגנת השכר, מן הנימוקים הבאים:
35. העד מטעם הנאשמת, יועצה המשפטי ובעל מניות בה, עו"ד ניסן כספי, טען שגב' און הייתה עובדת לפי תפוקה - 0.016 ₪ למילה, כלומר 1.6 אגורות למילה.
- מעדותה של גב' און עלה שאכן היא הועסקה בחוזה לפיו שכרה ישולם לפי 0.016 ₪ למילה, וכך עולה מהחוזה שלה.
36. לטענת העד מטעם הנאשמת, התוספת לחוק הגנת השכר אינה חלה על עובד לפי תפוקה. אין חשיבות לשאלה אם טענה זו נכונה מבחינה משפטית לצורך בחינת התקיימותו של היסוד הנפשי של העבירה. מה שיש לבחון הוא האם טענה זו מהווה הצגה מהימנה של היחס הנפשי של הנאשמת בזמן אמת לאי הכללת מספר השעות ומספר ימי העבודה של גב' און בתלושים של החודשים 6-7/09.
37. בית הדין סבור שטענה זו אכן מהווה הצגה מהימנה של הלך הנפש של הנאשמת בזמן אמת, כפי שעולה ממכתבי הנאשמת למפקחת אליאסי מתאריכים 6.12.09 ו-5.10.10 (מוציגים נ/3 ו-נ/4).
38. זאת ועוד: גב' און אישרה בעדותה כי היו עבודות שמשיקולי בטחון היא נדרשה לבצע במתקני המשטרה, אך היא הייתה רשאית לבצע תמלול של חומרים לא מסווגים גם בביתה. גם לגבי תמלול חומרים מסווגים, העדה אישרה שלא נדרשה לבצע את העבודה בזמן מסוים, וכי היא יכלה בכל עת לעשות הפסקה מהעבודה ולעסוק בעניינים פרטיים. מהראיות עולה, אם כן, שגם כאשר העדה החתימה כרטיס נוכחות במתקן המשטרה, הדבר לא נעשה כדי לעקוב אחר שעות עבודתה אלא כדי לשמש אסמכתא להימצאותה במתקן, למקרה שתארע תאונת עבודה.
39. בעניין זה העיד מר כספי מטעם הנאשמת:
- ש.** מבחינה זאת האישום השישי - בתלוש מאשימים אתכם שלא רשמתם את התעריף השעתי....
- ת.** איך אני יכול לרשום את התעריף השעתי כשהיא מקבלת על בסיס מילים ואין לי שום פיקוח כמה שעות היא עבדה?
- ש.** מספר ימי עבודה?
- ת.** איך אני יכול לדעת את מספר ימי העבודה, יכול להיות שהיא עבדה ביום כיפור, אני לא

יודע....

40. עדות זו מהימנה על בית הדין במובן זה שבית הדין מאמין שהלך מחשבה זה הוא זה שהביא לאי רישום תעריף השעה, מספר שעות עבודה ומספר ימי עבודה בתלוישים של גב' און לחודשים 6-7/09.

41. אם כך, לפנינו מצב דברים בו הנאשמת טעתה באשר לשאלה מה מחייב סעיף 24(ב) לחוק הגנת השכר.

42. לעניין זה קובע סעיף 34ט לחוק העונשין:

"לעניין האחריות הפלילית אין נפקא מינה אם האדם דימה שמעשהו אינו אסור, עקב טעות בדבר קיומו של איסור פלילי או בדבר הבנתו של האיסור, זולת אם הטעות הייתה בלתי נמנעת באורח סביר".

43. בהתאם לפסיקה, על הנאשם מוטל הנטל להוכיח את הגנת הטעות במצב המשפטי, ובהקשר זה עליו להוכיח שטעה טעות כנה בתום לב, וכי הטענות הייתה בלתי נמנעת באורח סביר (ע"פ 3506/13 דוד הבי ואח' נ. מדינת ישראל ואח' (מיום 12.1.16)).

44. כאמור לעיל, לדעת בית הדין, הנאשמת טעתה טעות בתום לב באשר לשאלה האם סעיף 24(ב) לחוק הגנת השכר מחייב ציון ימי עבודה ושעות עבודה בתלוש שכר של עובד לפי תפוקה.

45. בית הדין אף סבור שהטעות הייתה בלתי נמנעת באורח סביר, משום שמדובר בשאלה משפטית סבוכה שיש לה פנים לכאן ולכאן, כאשר אופן הפיקוח והרישום של שעות וימי העבודה של עובדים לפי תפוקה אינו מוסדר בצורה ברורה, ומן הנמנע היה לדעת מהי הפרשנות הנכונה בטרם תינתן הכרעה שיפוטית בשאלה.

46. בהתאם לכך, במקרה זה משמשת לדעתנו, טענת הטעות במצב המשפטי, כטענת הגנה שיש בה כדי לשלול את התקיימות היסוד הנפשי של העבירה, משום שהנאשמת לא הייתה מודעת לכל נסיבות העבירה, ובאופן ספציפי - שאי הכללת מספר שעות העבודה ומספר ימי העבודה בתלוש השכר של עובד לפי תפוקה - היא "בניגוד לסעיף 24(ב)".

47. אשר על כן החלטתי לזכות את הנאשמת מן העבירה שיוחסה לה באישום השישי.

48. זכות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה תוך 45 ימים.

ניתנה היום, ד' סיוון תשע"ז, 29 מאי 2017, במעמד הצדדים